

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě
Komenského 10, 586 01 Jihlava

Zřizovatelem organizace je Kraj Vysočina

TISKOVÁ ZPRÁVA

JAK LESY MYSLÍ

Vernisáž: **7. 6. 2018 v 17 hodin**

Termín výstavy: **7. 6. - 14. 10. 2018**

Místo konání: **Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, Komenského 10, Jihlava**

Kurátoři: **Lenka Dolanová, Michal Kindernay**

Grafika a architektura: **Onkubator (Klára Zahrádková, Ondřej Trnka)**

Umělci: Anca Benera + Arnold Estefán, Pavla Dvorská, Petr Gruber, Ilkka Halso, Sanna Hukkanen, Jitka Chřištofová, Filip Kochan, Marie Ladrová, Antti Laitinen, Ondřej Maleček, Jakub Nepraš, Martyna Poznanska + Peter Cusack, Pavel Sterec, Petr Stibral, Rihards Vitols

Výstava se soustředí na zobrazení lesa v současném umění. Inspiruje se aktuálními vědeckými přístupy, které zdůrazňují „vášnivé vnoření“ do okolního mimo-lidského světa, rozšiřují sféru reprezentace, pracují s představou lesa coby propojeného a myslícího organismu. Na cestě k novému přístupu k rostlinné říši je podnětná spolupráce napříč obory a druhy. Název výstavy je převzat z knihy antropologa Eduarda Kahna *How Forests Think*, v níž se autor táže, co to znamená být člověkem v takto rozšířeném světě.

Umělecká díla mohou napomoci pěstování „umění pozornosti“, nezbytného pro změnu přístupu k ostatním živým organismům. Umění, často ve spojení s vědou, může zvyšovat naši citlivost vůči mimo-lidským objektům a narušuje představy o tom, co ve vztahu k rostlinné říši pokládáme za normální a žádoucí. Učit nás myslet o lesích či spolu s lesy. Výběr děl na výstavě zdůrazňuje rozmanitost možných přístupů, ale zároveň tvoří jeden celek, zprávu o současném audiovizuálním myšlení o lesích (součástí výstavy je audiovizuální reportáž, grafika, zvuková a video instalace, land art, malba, kresba, ilustrace, poezie). Lesy hrají v evropské kultuře a imaginaci komplexní roli. Prozkoumáme představy o lese jako útočisti či naopak místě neznámého a cizího, lese jako nezměrném, ale i jasně ohraničeném a vymezeném prostoru, kde se střetávají nejrůznější a často protichůdné zájmy. Výstava se koná v regionu s bohatou tradicí („lesní“) krajinomalby a umělci dosud

vyhledávají prostředí zdejší „divočiny“. Představíme některé současné místní umělce a zároveň tvůrce z Finska, Litvy, Rumunska, Polska, Velké Británie.

Mytologický a romantický aspekt lesa prozkoumávají autoři v části výstavy *Podhoubí*. **Marie Ladrová** používá pigmenty z bylin a dřevin a jimi vytváří krajiny, houby i fantaskní lesní bytosti. Metoda vznikání často velkoformátových akvarelů využívá náhody při rozmývání či stékání barev. Finská ilustrátorka **Sanna Hukkanen** vydala v letošním roce ve spolupráci s antropoložkou Inkeri Aula knihu *Metsänpeitto*, zkoumající stejnojmenný fenomén z finského folklóru – příběhy o lidech, kteří se z nevysvětlitelného důvodu ztratili v lese, byli „pokryti lesem“. Na výstavě budou kromě knihy k vidění originální komixy, doplněné kresbami na březové kůře. **Ondřej Maleček** je považován za následovníka romantických malířů. V malbách přírodních zákoutí a lesních hlubin se nevyhýbá dekorativním a rustikálním detailům (orámování z větviček, listů či hub). Také on využívá stékání barev, nechává barvy zamrzávat, zajímá ho vlhkost a plíseň. V jeho dílech prodtknutých různými kulturními odkazy nechybí baladická pochmurnost ani humor.

Stromy a (ne)lidská společnost. Videosocha *Strom* (2011) **Jakuba Nepraše** podobně jako ostatní sochy autora předává prostřednictvím kolážové projekce na objekt podobu světa coby propojeného organismu. Jakuba Nepraše zajímá vztah přírodního a technologického a jejich vzájemné ovlivňování. Od svých jedenácti let staví rozsáhlý stromový dům, reálný lesní příbytek, fungující jako občasná dějiště kultury. Strom je pro něj projekční plochou lidského vědomí. Sochař **Petr Stibral** je autorem levitujících soch z větví a chroští, jejichž videozáznamy zprostředkovávají meditační zážitek lesa jakožto tajemného místa, posun lidského zásahu dostává vnímání do jiné roviny. **Antti Laitinen** porovnává zdánlivě racionální lidskou mysl posedlou tříděním a katalogizací s fungováním stromů. Stromy či celé výseky lesů dekonstruuje a poté skládá podle vlastních pravidel. Přesně utříděná krása, z níž mrazí: jako z *Marionette* (2017), stromové loutky, v níž pohyb lanek imituje pohyb větví ve větru.

Les jako politicum. Kniha **Pavla Sterce, Jana Horčíka, Ondřeje Dadejíka a Jana Brože** *Druhá příroda* je rozvedena v instalaci - druhá příroda je podle autorů příroda proměněná člověkem, ukazující, jak vědecké a fyzické nástroje proměňují naše vnímání. Konkrétně na příkladu lesů, vysazených jako monumenty jisté ideologie. Rumunské duo **Anca Benera a Arnold Estefán** se pokouší zviditelňovat politické a sociální síly stojící na pozadí dění. Video *No Shelter From the Storm* (2015) se zabývá tématem odlesňování východoevropské krajiny. Umělci procházejí poničeným lesním porostem a pískají proslulou protiválečnou píseň z šedesátých let „Where have all the flowers gone“. Vyvolávají tak četné asociace - les jako místo úkrytu, les jako ohrožený a zpolitizovaný. Ve zvukové galerii IGLOO bude instalace dvojice autorů, která je tentokrát zároveň součástí výstavy v hlavním výstavním prostoru. Zvukoví umělci **Martyna Poznanska a Peter Cusack** vytvořili novou verzi své audiovizuální reportáže týkající se dění v Bělověžském pralese, kde až donedávna probíhalo nelegální kácení nejceněnějšího evropského pralesního společenství.

Ve spojení s vědou. Původem litevský autor **Rihards V?tols** dlouhodobě spolupracuje s vědci, také na projektu *Datel*, kde se zabývá vztahem mezi suchem, vymíráním ptáků a šířením dřevokazného hmyzu. Umělé datly na solární pohon umísťuje na stromech v okolí Düsseldorfu. Jejich zvuky by měly odradit kůrovce a napomoci záchraně lesů. **Pavla Dvorská** se zabývá vědeckou knižní ilustrací, ve které se specializuje na rostliny a zároveň volnou tvorbou, v níž zpodobuje zejména stromy, s nimiž se setkává na svých cestách,

například pěších poutí do Santiaga da Compostela. Instalace **Filipa Kochana** zapojuje reálný strom a snaží se o nastolení mezidruhové komunikace její zprostředkování pomocí zvuků.

Prožitek lesa. **Jitka Chřištofová** je autorka již léta usazená na Vysočině a les je téměř výlučným tématem jejích akvarelů, pastelů, kreseb a grafických listů (zejména akvatint). Zaznamenává konkrétní spatřený okamžik a používá často výraznou barevnost, ale tvoří i černobíle. Přiznává prožitek blízkosti se stromy a fascinaci jimi. Tématem finského fotografa **Ilkky Halso** je otázka, jakým způsobem lidé formují přírodu a snaží se ji ovládnout, ať již z estetických či ekonomických důvodů. Jeho fotografické tisky na pomezí reálného a manipulovaného tvoří až nepřirozeně a hypnoticky krásné výjevy pseudovědecké imaginace. Malíř **Petr Gruber** zprostředkovává vzpomínky na pobyt v lese. Vrací se opakovaně na tatáž místa (mj. také na Vysočině). Podobně jako pro Jitku Chřištofovou – s níž ho spojuje studium u Vladimíra Kokolii – je pro něj zásadní barevnost a světelné odrazy. Zároveň se v cyklu zobrazení lesních rekreačních objektů zabývá představami o les jakožto úkrytu a místě tajemného dění.

K výstavě vyjde tematické číslo kulturních novin O-kraj (č. 6) s rozhovory s umělci, reportážemi, teoretickými texty a speciální číslo RurArtMapy s příběhy stromů.

kontakt za OGV: Lenka Dolanová (dolanova@ogv.cz, tel. č. 567 217 133, mobil: 604 335 974)